

Sinds 29 juli 2026 worden grote Canadese ganzen in Fryslân beheerd op basis van een provinciale vergunning voor populatiebeheer.

Beheer van de Canadese gans in Fryslân

Sinds 29 juli 2026 worden grote Canadese ganzen in Fryslân beheerd op basis van een provinciale vergunning voor populatiebeheer. Omdat geen sprake meer is van een landelijke vrijstelling die in Fryslân kan worden toegepast, kan bij schade door Canadese ganzen een tegemoetkoming van BIJ12-Faunazaken worden aangevraagd.

Voor een tegemoetkoming gelden de gebruikelijke voorwaarden voor adequaat gebruik. Dit betekent dat de verleende vergunning aantoonbaar moet worden ingezet om schade te voorkomen of te beperken, in de praktijk minimaal twee keer per week. Deze verplichting geldt vanaf het moment van verzending van dit bericht.

Wij verzoeken grondgebruikers en uitvoerders daarom om hierover goede afspraken te maken en ervoor te zorgen dat uitgevoerde beheeracties tijdig worden geregistreerd.

Waarom kan de landelijke vrijstelling niet meer worden gebruikt?

De Canadese gans staat formeel nog steeds op de landelijke vrijstellingslijst. In Fryslân kan van deze landelijke vrijstelling echter geen gebruik meer worden gemaakt, omdat het betreffende Faunabeheerplan Algemene Soorten is verlopen.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in 2023 geoordeeld dat bij de uitvoering van een landelijke vrijstelling niet zonder meer kan worden uitgegaan van de bestaande landelijke onderbouwing (ECLI:NL:RVS:2023:1545; zie bijlage). Bij de goedkeuring van een faunabeheerplan moet worden beoordeeld of voor de betreffende soorten, op het moment van besluitvorming, aan de wettelijke vereisten wordt voldaan. Daarbij gaat het onder meer om de noodzaak van de maatregel, het ontbreken van andere bevredigende oplossingen en de staat van instandhouding.

De bestaande landelijke onderbouwing bleek hiervoor onvoldoende. Dit betekent in de praktijk dat na het aflopen van bestaande faunabeheerplannen niet opnieuw op basis van een nieuw faunabeheerplan uitvoering kan worden gegeven aan de landelijke vrijstelling.

Voor Fryslân geldt dit inmiddels voor de Canadese gans, houtduif en het konijn.

Provinciale vergunning voor de Canadese gans

Om beheer van de Canadese gans in Fryslân mogelijk te houden, is daarom gekozen voor een provinciale vergunning voor populatiebeheer. Deze vergunning is voorzien van een volledige provinciale onderbouwing en vormt daarmee een zelfstandige

juridische grondslag voor het beheer.

Voor de vos, zwarte kraai en kauw kan in Fryslân op dit moment nog gebruik worden gemaakt van de landelijke vrijstelling op basis van het huidige Faunabeheerplan Predatiebeheer. Dit faunabeheerplan loopt eind 2026 af. Alleen het verlengen van het faunabeheerplan biedt echter geen oplossing voor de landelijke vrijstelling. Voor voortzetting van de uitvoering moet opnieuw worden voldaan aan het geldende juridische toetsingskader.

Ontwikkeling in andere provincies

De juridische ontwikkeling rond de landelijke vrijstelling speelt inmiddels in een groot deel van Nederland. In meerdere provincies is uitvoering op grond van de landelijke vrijstelling al niet meer mogelijk.

In Limburg en Zeeland lopen de betreffende faunabeheerplannen af op 31 december 2026. Voor Noord-Brabant geldt een einddatum van 30 juni 2029. Groningen, Drenthe, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland kennen inmiddels eveneens geen uitvoering meer op grond van de landelijke vrijstelling.

Overijssel vormt op dit moment een bijzondere situatie. Daar is het huidige faunabeheerplan, inclusief de uitvoering van de landelijke vrijstelling, recent onherroepelijk geworden. Daardoor blijft uitvoering daar voorlopig mogelijk.

Ook in Gelderland is de landelijke vrijstelling onderwerp van juridische procedures. De rechtbank Gelderland heeft in december 2024 het Faunabeheerplan Jacht en Vrijstellingssoorten 2023–2029 uitgebreid getoetst aan het toetsingskader uit de uitspraak van de Raad van State uit 2023. Daarbij is per soort beoordeeld of de onderbouwing aan de wettelijke eisen voldoet (zie bijlage).

Aanleiding voor de stelselherziening

De uitspraak van de Raad van State uit 2023 en de juridische problematiek die daaruit voor de landelijke vrijstelling naar voren is gekomen, vormen bovendien een belangrijke aanleiding voor de huidige herziening van het stelsel.

Kort samengevat: de Canadese gans staat formeel nog steeds op de landelijke vrijstellingslijst, maar die vrijstelling kan in Fryslân niet meer als juridische grondslag voor het beheer worden gebruikt. Daarom is gekozen voor een provinciale vergunning voor populatiebeheer, met een zelfstandige provinciale onderbouwing.